

การพัฒนาแนวทางการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยวัณโรคปอดในตึกอายุรกรรม

นางสาวจันจิรา แสงมาศ พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ ตึกอายุรกรรม โรงพยาบาลพัคฆภูมิพิสัย

หลักการและเหตุผล

จากสถิติการดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอดในตึกผู้ป่วยอายุรกรรม ปี 2561-2564 มีจำนวน 54,85,81 และ 90 ราย และในปี 2563 และ 2564 และพบว่าจำนวนที่ผู้ป่วยกลับมาเป็นซ้ำใน 3 ปี ทั้งหมด 11 ราย เดิมการดูแลของตึกผู้ป่วยในอายุรกรรมมีแนวทางการจำหน่ายผู้ป่วยกลุ่มนี้ยังไม่ชัดเจน คือ มีเฉพาะการให้คำแนะนำ การทานยา การมารับยาตามนัด แต่ไม่มีเอกสารประกอบการให้คำแนะนำให้ผู้ป่วย เมื่อผู้ป่วยวัณโรคปอดเหล่านี้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีรูปแบบในการดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอดและมีแนวทางการวางแผนจำหน่ายก่อนผู้ป่วยกลับสู่ชุมชนที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ป่วยวัณโรคปอดมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคและการรับประทานยา อาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา พัฒนคติในการรักษาและมีการสนับสนุนดูแลจากครอบครัวเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการรักษา การใช้ชีวิตในชุมชนอย่างถูกต้อง จากปัญหาและสาเหตุดังกล่าวนอกจากมีการให้คำแนะนำที่ชัดเจนแล้ว ถ้ามีคู่มือหรือเอกสารที่เกี่ยวกับการดูแลตนเองในทุกเรื่อง เพื่อเพิ่มความสะดวกในการให้ความรู้ คำแนะนำสำหรับผู้ป่วยวัณโรคปอด และพยาบาลที่ดูแลในชุมชนสามารถนำไปทบทวนได้ตลอดเวลา จะทำให้ผู้ป่วยวัณโรคปอดเหล่านี้สามารถดูแลตนเองได้เป็นอย่างดี โดยเริ่มตั้งแต่แรกรับในระยะเฉียบพลันและมีความต่อเนื่องจนกระทั่งผู้ป่วยจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล ซึ่งจะทำให้ป้องกันการแพร่กระจายเชื้อรวมทั้งเห็นความสำคัญและสามารถรับประทานยารักษาวัณโรคอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการดื้อยาและการกลับมาเป็นซ้ำ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแนวทางการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยวัณโรคปอดโดยการเพิ่มสื่อการให้ความรู้ในผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในตึกอายุรกรรม โรงพยาบาลพัคฆภูมิพิสัย เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางเพิ่มเติมสำหรับพยาบาลวิชาชีพในการปฏิบัติการวางแผนจำหน่ายในผู้ป่วยวัณโรคปอดให้มีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามกระบวนการพยาบาลและส่วนใหญ่ที่ไม่ได้วางแผนการจำหน่ายมาจากปัญหาดังต่อไปนี้

1. เจ้าหน้าที่แจ้งทีมผู้ที่เกี่ยวข้องในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้ไม่ครบทีมสหวิชาชีพ
2. ให้ความรู้ผู้ป่วยไม่ครอบคลุม ผู้ป่วยและญาติไม่เข้าใจจึงปฏิบัติได้ไม่ถูกต้อง เสี่ยงต่อการแพร่กระจายเชื้อสู่ผู้อื่นในชุมชน และเสี่ยงต่อการดื้อยา

วัตถุประสงค์

1. พัฒนาระบบการจำหน่ายและดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยวัณโรคปอด เครือข่ายสุขภาพอำเภอพัคฆภูมิพิสัย
2. เพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคปอดดื้อยาในชุมชน
3. เจ้าหน้าที่มีแนวทางในการดูแลและการจำหน่ายผู้ป่วยวัณโรคปอดอย่างมีประสิทธิภาพ

แบบที่ปฏิบัติอยู่เดิม

เมื่อผู้ป่วยได้รับการดูแลด้วยการนอนโรงพยาบาล เจ้าหน้าที่ในหอผู้ป่วยในอายุรกรรม จะมีการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวในเรื่องต่างๆ ไม่มีเอกสารประกอบการแนะนำให้ผู้ป่วย (แผ่นพับ) อาจจะทำให้ผู้ป่วยจำไม่ได้ถึงคำแนะนำต่าง ๆ ทำให้เกิดการเป็นซ้ำ การดื้อยา หรือเกิดผู้ป่วยรายใหม่ในชุมชนจากการไม่มีการป้องกันการแพร่กระจายเชื้ออย่างจริงจัง

เป้าหมาย

- จากการพัฒนาแนวทางโดยการเพิ่มสื่อการให้ความรู้ในการวางแผนการจำหน่าย ผู้ป่วยวัณโรคปอด ควรต้องมีการประสานงานระหว่างทีมสุขภาพอื่นๆ ยิ่งขึ้นควรมีการพัฒนาแบบการวางแผนจำหน่ายที่มีทีมสุขภาพเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

- มีการขยายนำไปใช้กับทุกหน่วยงานในโรงพยาบาล เพื่อเป็นแนวทางเดียวกัน

ระยะเวลาดำเนินการ

1 มกราคม 2565-31 มีนาคม 2565

ขั้นตอนการดำเนินงาน แบบใหม่ที่จะปรับแก้ไข มีดังนี้

กิจกรรมที่ 1. ประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง

กิจกรรมที่ 2. ประเมินความรู้ของผู้ป่วยและญาติในเรื่อง การเกิดโรค การดูแลตนเอง การรับประทานยา การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อเมื่อกลับบ้าน โดยใช้แบบประเมินที่ได้จัดทำขึ้น เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาของผู้ป่วยรายนั้นๆ

กิจกรรมที่ 3. ให้คำแนะนำ สอนความรู้ในการปฏิบัติตัวในเรื่องต่างๆ ให้ครบตามแบบฟอร์ม (ใหม่ที่ได้จัดทำขึ้น) ถึงการให้ความรู้พร้อมแจกแผ่นพับ

กิจกรรมที่ 4. ประเมินความรู้หลังจากได้รับการสอนจากเจ้าหน้าที่

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้ป่วยได้รับคำแนะนำในการปฏิบัติตัว การกินยา การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ อย่างถูกต้อง
2. ผู้ป่วยและญาติมีความพึงพอใจในการให้บริการขณะรักษาตัวที่บ้านและการอยู่ในชุมชน
3. ผู้ป่วยและญาติมีความรู้เกี่ยวกับโรคที่เป็น สามารถดูแลตัวเองได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง ขณะอยู่ที่โรงพยาบาลและอยู่ที่บ้าน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- เจ้าหน้าที่มีแนวทางในการดูแลและการจำหน่ายผู้ป่วยวัณโรคปอด อย่างมีประสิทธิภาพ 100%
- ผู้ป่วยวัณโรคปอดที่เข้ารับการรักษาในตึกอายุรกรรม ได้รับการวางแผนการจำหน่าย 100%

ผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ม.ค. 65		ก.พ.65		มี.ค.65	
		จำนวนผู้ป่วย (ราย)	ร้อยละ	จำนวนผู้ป่วย (ราย)	ร้อยละ	จำนวนผู้ป่วย (ราย)	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่มีแนวทางในการดูแลและการจำหน่ายผู้ป่วยวัณโรคปอด อย่างมีประสิทธิภาพ	100%	12	100%	10	100%	15	100%
ผู้ป่วยวัณโรคปอดที่เข้ารับการรักษาในตึกอายุรกรรม ได้รับการวางแผนการจำหน่าย	100%	12	100%	10	100%	15	100%

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. พยาบาลต้องมีความรู้เกี่ยวกับวัณโรคปอด เช่น พยาธิสภาพของโรค อาการและอาการแสดง การรักษา พยาบาลจนถึงภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้น
2. พยาบาลต้องตระหนัก และสร้างความตระหนักแก่ผู้ป่วยและญาติ เกี่ยวกับการปฏิบัติตน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ การรับประทานยาอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการเกิดวัณโรคดื้อยา
3. ควรจัดให้มีการบรรยายทางวิชาการ เรื่องการดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอด เพื่อเพิ่มความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่และพยาบาลที่มีหน้าที่ดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอด
4. ควรจัดทำแผนการจำหน่ายผู้ป่วยวัณโรคปอดที่ได้มาตรฐาน โดยให้มีการครอบคลุมไปถึงการเยี่ยมบ้าน และให้มีความร่วมมือจากทีมสหสาขาวิชาชีพ
5. ควรจัดหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง ในการติดตามการรักษาผู้ป่วยวัณโรคปอดตั้งแต่เข้าพักรักษาที่โรงพยาบาลจนกระทั่งผู้ป่วยกลับบ้าน มีการเยี่ยมบ้าน การประเมินผลและการส่งต่อยังศูนย์ดูแลต่อเนื่องในชุมชน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อต่อชุมชน การป้องกันการดื้อยา และส่งเสริม ให้การรักษามีประสิทธิภาพมากที่สุด